

Sygn. akt VIII U 1093/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 sierpnia 2018 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący – Sędzia S.O. Zofia Kubalska

Protokolant – sekretarz sądowy Ewelina Parol

po rozpoznaniu w dniu 9 sierpnia 2018 roku w Lublinie

sprawy J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o odsetki

na skutek odwołania J. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 26 marca 2018 roku znak(...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala J. W. prawo do wypłaty odsetek za okres od 11 lipca 2014 roku do 31 maja 2017 roku, z tytułu zwłoki w wypłacie renty w związku z częściową niezdolnością do pracy;

II. oddala odwołanie w pozostałej części.

Sygn. akt VIII U 1093/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 26 marca 2018 roku odmówił J. W. prawa do wypłaty odsetek z tytułu zwłoki w wypłacie renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za okres od dnia 1 czerwca 2014 roku do dnia 31 maja 2017 roku. W uzasadnieniu organ wskazał, że decyzję w sprawie prawa do świadczenia wydaje się w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Wyrok Sądu Okręgowego z dnia 4 stycznia 2018 roku ustalający prawo do renty wpłynął do organu w dniu 30 stycznia 2018 roku, a uprawomocnił się z dniem 13 lutego 2018 roku. Postępowanie wyjaśniające zostało natomiast zakończone w dniu 22 lutego 2018 roku, po czym decyzją z dnia 6 marca 2018 roku organ zgodnie z prawomocnym wyrokiem dokonał wypłaty renty za okres od dnia 1 czerwca 2014 roku do dnia 31 maja 2017 roku. Decyzja została wydana w terminie 30 dni od zakończenia postępowania wyjaśniającego, a Sąd nie orzekł w wyroku o odpowiedzialności Zakładu za opóźnienie w wypłacie świadczenia, w związku z czym nie ma podstaw do zapłaty odsetek (decyzja k. 133 akt ZUS).

J. W. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o wypłatę odsetek z tytułu zwłoki w wypłacie renty. W uzasadnieniu wskazał, że organ rentowy ze swojej winy odmówił mu wypłaty renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres od dnia 1 czerwca 2014 roku. Organ oparł się na nieprawidłowym orzeczeniu komisji lekarskiej z dnia 10 czerwca 2014 roku, podczas gdy w toku postępowania sądowego ustalono, że jest częściowo niezdolny do pracy (odwołanie k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji. Organ ponownie wskazał, że Sąd Okręgowy w Lublinie w wyroku z dnia 4 stycznia 2018 roku nie stwierdził odpowiedzialności organu za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 4 a.s.).

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska. Wnioskodawca sprecyzował, że domaga się zasądzenia odsetek od dnia 13 czerwca 2014 roku do dnia 31 maja 2017 roku (k. 11v a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, co następuje:

J. W. w okresie od dnia 31 maja 2010 roku do dnia 31 maja 2014 roku był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (decyzje k. 44, 71 akt ZUS).

W dniu 16 kwietnia 2014 roku wniósł o ponowne ustalenie prawa do renty (wniosek k. 88 akt ZUS).

Orzeczeniem z dnia 12 maja 2014 roku lekarz orzecznik ZUS uznał, że wnioskodawca jest nadal trwale częściowo niezdolny do pracy (orzeczenie k. 91 akt ZUS).

Główny Lekarz Orzecznik Oddziału ZUS w L. zgłosił zarzut wadliwości powyższego orzeczenia, w związku z czym wnioskodawca został skierowany na badanie przez komisję lekarską ZUS. Komisja w dniu 10 czerwca 2014 roku uznała, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy. Orzeczenie komisji zostało wydane po analizie dokumentacji medycznej w postaci dokumentów z przebiegu leczenia w poradni specjalistycznej, zaświadczeń o stanie zdrowia wystawionych przez lekarzy leczących w dniach 9-15 kwietnia 2014 roku oraz wyników badań dodatkowych:(...) H. z 2014 roku (zarzut k. 92, orzeczenie k. 96 akt ZUS).

Opierając się na orzeczeniu komisji organ rentowy decyzją z dnia 13 czerwca 2014 roku odmówił wnioskodawcy prawa do renty (decyzja k. 97 akt ZUS).

J. W. złożył odwołanie od powyższej decyzji. Sąd Okręgowy w Lublinie, wyrokiem z dnia 4 stycznia 2018 roku, w sprawie VIII U 1279/14 zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił J. W. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 czerwca 2014 roku do dnia 31 maja 2017 roku. Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na opinii biegłych sądowych lekarzy ortopedy i neurologa z dnia 18 września 2014 roku, opiniach uzupełniających z dnia 21 stycznia 2016 roku i 29 maja 2017 roku, a także opinii lekarza medycyny pracy z dnia 4 września 2017 roku (wyrok wraz z uzasadnieniem k. 110-114 akt ZUS).

W trakcie badania J. W. biegli sądowi dysponowali dokumentacją znajdującą się w aktach organu rentowego, która była również do dyspozycji lekarza orzecznika oraz komisji lekarskiej ZUS (zeznania wnioskodawcy k. 11v-12 a.s.; opinie biegłych k., 47, 48-49, 56-57, 58-59 dokumentacji orzeczniczo-lekarskiej ZUS nr (...)).

Wyrok Sądu Okręgowego z dnia 4 stycznia 2018 roku wpłynął do organu rentowego w dniu 30 stycznia 2018 roku. Pismem z dnia 16 lutego 2018 roku organ zwrócił się do wnioskodawcy o przesłanie dokumentacji niezbędnej do wykonania wyroku. Dokumenty wpłynęły do organu w dniu 22 lutego 2018 roku (pisma k. 115, 117-121 akt ZUS).

Decyzją z dnia 6 marca 2018 roku organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy od dnia 1 czerwca 2014 roku do dnia 31 maja 2017 roku (decyzja k. 128 akt ZUS).

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o wskazane dokumenty zgromadzone przed organem rentowym oraz na podstawie zeznań wnioskodawcy.

Dowody z dokumentów zostały obdarzone przez Sąd wiarą w całości. Nie były kwestionowane przez żadną ze stron, a ponadto nie budziły wątpliwości Sądu. W uzasadnieniu opinii sporządzanych w sprawie VIII U 1279/14 biegli sądowi powoływali się na dokumentację lekarską, która była również przedmiotem badania komisji lekarskiej ZUS.

Taką okoliczność potwierdził również J. W. zeznając, że okazywał biegłym taką samą dokumentację, jaką złożył przed organem rentowym.

Sąd Okręgowy w Lublinie rozważył, co następuje:

Odwołanie jest częściowo zasadne i w tym zakresie zasługuje na oddalenie. W pozostałej części podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1778, tekst jedn. ze zm.) jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Terminy, o których mowa w treści wyżej cytowanego przepisu, mające zastosowanie w niniejszej sprawie określone są w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887, tekst jedn. ze zm.), ponieważ na podstawie tej ustawy przyznawane jest prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. Ustęp 1a cytowanego przepisu stanowi, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Z analizy wskazanych wyżej przepisów wynika, że organ rentowy jest zobowiązany do wypłaty odsetek z powodu przekroczenia terminu 30 dni na wydanie decyzji tylko w sytuacji, gdy zostanie mu przypisana odpowiedzialność za to przekroczenie w świetle okoliczności danej sprawy. W wyroku z dnia 4 stycznia 2018 roku, w sprawie VIII U 1279/14, Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej. Wbrew twierdzeniom organu rentowego nie stanowi to jednak przeszkody do zasądzenia odsetek. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 roku, I UZP 2/11 (OSNP 2011, nr 19-20, poz. 255) brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia. Ustalenie odpowiedzialności organu jest dopuszczalne, a wręcz konieczne w kolejnym procesie sądowym, w którym ubezpieczony domaga się wypłaty odsetek od przyznanego z opóźnieniem świadczenia.

W toku sprawy Sąd Okręgowy przeprowadził zatem postępowanie w tym kierunku. Oceniając, czy można przypisać odpowiedzialność organowi rentowemu należało odwołać się do całokształtu okoliczności sprawy. Wnioskodawca J. W. był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w okresie od dnia 31 maja 2010 roku do dnia 31 maja 2014 roku. W tym czasie był badany przez lekarzy orzeczników ZUS w dniach 30 czerwca 2010 roku oraz 23 maja 2012 roku. Za każdym razem lekarze ustalali częściową niezdolność do pracy. Po złożeniu kolejnego wniosku lekarz orzecznik w dniu 12 maja 2014 roku ponownie uznał, że wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy, tym razem ustalając trwałą niezdolność. Ustalenie trwałości niezdolności do pracy było przyczyną zgłoszenia zarzutu wadliwości Głównego Lekarza Orzecznika. W tej sytuacji sprawa została skierowana do komisji lekarskiej, która uznała, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy w żadnym stopniu. Komisja opierała się na tych samych dokumentach, które były podstawą orzekania lekarza. Nie była więc w posiadaniu innej dokumentacji, która sugerowałaby poprawę

stanu zdrowia wnioskodawcy od dnia 1 czerwca 2014 roku. Co więcej, komisja opierała się na badaniach m.in. z lat 2012-2013, w trakcie których wnioskodawca miał orzeczoną niezdolność do pracy.

W dalszej kolejności, w toku postępowania sądowego w sprawie VIII U 1279/14 Sąd dopuścił dowody z opinii biegłych. W swoich opiniach biegli ustalili stan zdrowia wnioskodawcy ponownie analizując dokumentację, która została wymieniona w uzasadnieniu orzeczenia komisji lekarskiej, tj. badanie MR lewego kolana, badanie TK i MR kręgosłupa. Na jej podstawie biegli ustalili częściową niezdolność do pracy. Jak wynika z całokształtu postępowania zarówno przed organem rentowym, jak i przed Sądem, posiadane dokumenty były wystarczające do ustalenia stopnia niezdolności do pracy wnioskodawcy. Lekarz orzecznik również początkowo ustalił częściową niezdolność do pracy, a zarzut wadliwości dotyczył jedynie czasu jej trwania. W momencie badania ubezpieczonego przez komisję było więc możliwe ustalenie niezdolności do pracy, natomiast organ rentowy ponosi odpowiedzialność z tytułu wadliwej oceny jego stanu zdrowia przez komisję (wyrok SA w Poznaniu z dnia 6 sierpnia 2015 r., III AUa 1923/14, Legalis nr 1360579)

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy uznał, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za niewydanie decyzji o przyznaniu prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na dalszy okres. W tej sytuacji należało ustalić datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, od której liczy się 30-dniowy termin wydania tej decyzji. W sprawach o prawo do renty organ rentowy ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w ustaleniu prawa do tego świadczenia w sytuacji, gdy okoliczność niezbędna do przyznania prawa do renty była możliwa do ustalenia jeszcze na etapie postępowania administracyjnego. Za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o prawie do renty przyjmuje się dzień wydania orzeczenia przez komisję lekarską (wyrok SA w Szczecinie z dnia 8 listopada 2018 r., III AUa 67/16, Legalis nr 1591961).

W rozpatrywanej sprawie komisja lekarska przeprowadziła badanie lekarskie wnioskodawcy w dniu 10 czerwca 2014 roku. Od tego dnia należy więc liczyć 30-dniowy termin na wydanie decyzji, który upłynął 10 lipca 2014 roku. W tej sytuacji od dnia kolejnego, tj. od dnia 11 lipca 2014 roku organ rentowy pozostawał w zwłoce. Jest to data początkowa, od której należą się wnioskodawcy odsetki. Datą końcową przyznania odsetek, zgodnie z żądaniem wnioskodawcy, jest dzień 31 maja 2017 roku.

Z tych względów w punkcie I wyroku Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił J. W. prawo do wypłaty odsetek za okres od 11 lipca 2014 roku do 31 maja 2017 roku z tytułu zwłoki w wypłacie renty w związku z częściową niezdolnością do pracy.

W punkcie II Sąd oddalił odwołanie w części, w której wnioskodawca domagał się przyznania odsetek od wcześniejszej daty, tj. od 13 czerwca 2014 roku. Jak wskazano wyżej, 30-dniowy termin do wydania decyzji należało liczyć od daty badania przez komisję lekarską, tj. od dnia 10 czerwca 2014 roku. Od daty badania przez kolejne 30 dni organ miał bowiem możliwość wydania decyzji o przyznaniu prawa do renty. Zwłoka powstała zatem najwcześniej w dniu 11 lipca 2014 roku.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Lublinie, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 i § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.